

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocijalno glasilo.

Štev. 42.

V Ljubljani, v soboto 23. julija 1898.

Letnik III.

„Slovenski List“ izhaja v sobotah ob 11. uri dopoldne. — **Naročnina** je za vse leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold. Vsaka številka stane 6 novč. — **Dopisi** pošiljajo se uredništvu „Slov. Lista“ v Ljubljani. — **Nefrankovani dopisi** se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — **Naročnina, reklamacije in oznanila** se pošiljajo upravništvu „Slov. Lista“ v Ljubljani. Uredništvo in upravništvo sta v Ljubljani, **Gradišče štev. 15.** Uradne ure od 10. do 12. dopoldne. — **Oznanila** se računajo po navadni ceni.

Glas juristov za naša prava.

V nedeljo 17. julija zbrali so se v Ljubljani slovenski odvetniki, notarji in kandidatje, da se izrazijo o sklepu senata graškega višjega sodišča, ki ne dopušča slovenščini enakopravnega stališča z nemščino, da si temu senatu podrejene dežele v ogromni večini slovenske. To graško višje sodišče je namreč dne 23. junija t. l. zabranilo slovensko razpravo na podlagi popolnoma slovenskih pravnih in prizivnih spisov ter je s tem kršilo pri tem sodišču pravico našega jezika, katero smo že pred 30. leti imeli. Na shod je prišlo okoli 60 povabljenih vdeležencev, ostali interesentje so se brzojavno izrekli, da se povse strinjajo z namero in s sklepi shoda. Vsploh shoda je bila zmaga pravih načel slovenskih. To je ob krivici, ki se je zgodila slovenskemu jeziku, povse umevno, in le čudimo se, da more spravljati to dejstvo nekatere slovenske kroge v nekako nervoziteto.

Shod je otvoril v imenu pripravljalnega odbora dr. Papež. Predsednikom je bil izvoljen na dr. Krisperjev predlog dr. Sernec, ki je naznanil, da so slovenski odvetniki vsled nečuvnih graških razmer vložili prošnjo, naj se za Spodnje Štajarsko ustanovi posebna odvetniška komora. Zapisnikarjem sta bila izvoljena dr. Dečko in dr. Kušar, overovateljema zapisnika dr. Pirc in not. kand. Pleiweis.

Ljubljanski župan g. Hribar je pozdravil shod nekako tako-le: Dejal je, da je sklep graškega senata provzročil po Slovenskem burjo nevolje. C. kr. uradniki ne ravnavajo z nami, kot bi morali ravnati. Birokracija ne more umeti, da je pogoj države, da dá vsem narodom iste pravice. A baš ti narodi, katere mrzi, so poklicani varovati obstoj države. Dolžnost naša je, da se upremo koraku graškega senata. Najbolj

so v to poklicani slovenski odvetniki, zato jih pozdravlja v imenu Ljubljane.

G. dr. Stor je poročal o zanimivi obravnavi pred c. kr. višjim sodiščem v Gradcu. Z odločno besedo je šibal znano razpravo, kateri je predsedoval c. kr. svetnik Ledenic, Ledenicov senat nazivljejo slovenski senat, a ta „slovenski“ senat je prezrl ukaz iz l. 1883, ki mu določa, da mora slovenske vloge reševati v slovenskem jeziku, ter je odklonil slovensko razpravo katero sta branila govornik in dr. Krisper. Čudno je to, če se pomisli, da je ta c. kr. višja sodnija, v Gradcu ustanovljena za Štajarsko, Kranjsko in Koroško. Te dežele imajo 2,140.000 prebivalcev, mej njimi 1,200.000 Slovencev, torej več kot polovica prebivalcev okrožja višje sodnije v Gradcu. Slovenska zagovornika strank — dr. Tavčarjev zastopnik dr. Klasinc ni bi vstrajen — sta vseskozi zahtevala slovensko razpravo in dosledno vstrajala pri tej, a odgovor senatnega predsednika se je istotako odločno glasil: „Wir werden deutsch verhandeln und ich ersuche die Herren Vertreter deutsch zu sprechen“. Temu postopanju se je povse zakonito takoj uprl dr. Krisper, a predsednik se ni udal, ter je trdil, da ima slovenski jezik pri višjem sodišču pravico le pri pismenih vlogah, nikakor pa ne pri ustnih obravnavah. Nato je dr. Stor provociral senatni sklep. Ta sklep se je seve strinjal z mnenjem predsednikovim, da slovenščina pri višjem sodišču v Gradcu ni enakopravna z nemščino.

G. dr. Danilo Majaron je opozoril, da se je že pred 36. leti pripoznala slovenščini popolna sposobnost pred višjo sodnijo, kar kaže dopis v „Novicah“ z dne 2. jul. 1862., ki se glasi: „Vsled naredbe vis. pravosodnega ministerstva na višje deželno sodišče zastran rabe slovenskega jezika v sodnijah je bila danes, dne 23. junija, pri tukajšnji deželni sodnji prva sloven-

ska končna obravnava, pri kateri so državni pravdnik gosp. vitez Andrioli in gg. sodniki, posebno pa zagovornik gosp. dr. Razlag, pokazali, da je slovenski jezik že popolnoma goden za vpeljavo v sodnijo in da izrečena ravnopravnost ne sme ostati samo na papirju.“

G. dr. Hrašovec iz Celja je poročal o tem, kako pripomoči slovenščini do popolne ravnopravnosti v uradih. Na Štajarskem uraduje se slovenski le v toliko, kolikor zagovorniki slovensko uradovanje izsilijo. Čudno je, da smejo glede slovenskega uradovanja uprav najmlajši pristavi prezirati obstoječe naredbe! Tiskovine, vabila v kazenskih zadevah so na Štajarskem samonemška. Slovenski zapisniki se sestavljajo le tedaj, kadar posreduje kak slovenski odvetnik. Jedino in složno se poslužujemo do zadnje instance slovenskega jezika, potem bodemo kaj dosegli! Pri političnih in finančnih uradih se glede tega sosebo mnogo greši na — Kranjskem. (Klici: „Tako je!“) Glejmo, da bodemo vsi odločni in da nas višji krogi ne bodo delili v „mehke“ in „radikalne“ ljudi! Zahtevati moramo, da se znanje slovenščine drugače dokazuje, nego se je dokazovalo doslej. Uradi naj občujejo s strankami v jeziku strank.

Odvetnik dr. Kraut iz Celovca je podal kaj žalostno sliko slovenskega uradovanja na Koroškem. Deželna vlada živi v intimni zvezi z nemškimi nacionalci. Razven treh slovenskih občin se nobena dosledno ne poslužuje slovenskega uradovanja!! Pri celovškem senatu za slovenske stranke znata samo dva člana slovenski. Če sta ta dva člana zadržana, posredujejo čisto tolmači. To je škandal! Diurnist zastopa tu čisto pravnika. Čisto slovenske razprave na Koroškem sploh še ni bilo.

Predsednik notarske komore v Celju gosp. notar Baš pravi, da naj se zahteva od vlade, ker nedostaje slovenskih uradnikov, naj napravi

O aranžerstvu.

Monolog Ivana z Visokega.

Vzemi vrag vse neoktetne te aranžerje! In odnesi jih v peklensko svoje brezdnost! Kajti to se tajiti ne dá, da prebrisani ti aranžerji konečno človeku, kakor sem jaz, vso slavo pojedjo in pogoltnjejo! In sitnim muham so podobni, koje pri polnem obedu nadlego delajo in znabiti še kaj drugega!

Kakor da bi se na slovenski moji zemlji brez ljudskih slavnostij in narodnih shodov nič več izhajati ne dalo! Izhajam jaz, pa bi drugi ne izhajali! Sicer pa, kaj meni mar vsako človeče, koje se pod mano doli plazi in plazi po slovenskih naših tleh! Jaz, takisto pravim in povem, izhajam dobro, izborno, pravim! In čeravno pride tako trenutje, da treba obljubiti kakšno slavnost ali shod, pa se zgodi, ker se zgoditi mora! Pri penečem šampanjcu — brez šampanjca ni nič! — sem vstal in ozrl se po Sokolovi dvorani! Otvarjali smo „Narodni dom“ in kričači, osobito tam od Trsta in Gorice, so nam v imenu ljudstva sitnosti delali! In tedaj je torej bilo, da sem vstal s kupo šampanjca v roci in izpustil jedno svojih zdravijc! In dejal sem, da se slavnost otvoritve ni vzorno pripravila in da se bode takoj drugo pomlad popraviti morala usodepolna ta zamuda in da odpreti

se bodo morale duri „Narodnega doma“ za občeslovensko in pravo ljudsko otvoritev, kajti — tako sem dejal — tudi delavci, obrtniki in vsi drugi so zbirali za narodno in ponosno to zgradbo! In po teh besedah se je vsulo ploskanje in bilo je, kakor da sem jaz s čudodelnima svojima nogama stopil v srđito morskno valovje, koje se je takoj pomirilo!

Tako pa je bilo dvojno doseženo! Rešil sem prvič samega sebe, ker z eskamotersko sprtnostjo sem se dvignil iz dotike z aranžerji, koji so bili pripravili otvoritveno slavnost in na koje je kamenje letelo! (Zato je moj nauk ta, da prvak govori vedno in povsod „post festum“, mej tem, ko naj se poprej drugi pehajo in napanjajo!) Drugič pa sem takoj iz rokava tresel pravo otvoritveno slavnost in sicer s tako enerzijo, da so vsi navzočni in nenavzočni mislili morali, da jo že imajo! In to je v polni meri dovolj, da se zadobi narodova hvaležnost! Od tistih mal sta potekli dve krasni pomladi brez nadležne slavnosti, jaz pa sem lahko v miru lovil divje svoje peteline in sulce, kakor je to popisano v „Lajbaherčinem“ feljtonu, koji obudil je obilico sardoničnega smehljanja! Tak aranžer sem jaz in jasno je, da je to tudi meni dovolj!

Sicer pa vzemi vrag vse druge aranžerje, kojim se vse posreči in celo to, da mene kam

z vlečejo! Kaj je bilo treba tistega vseslovenskega lanskega shoda, na katerem sem se po galerijah Sokolove dvorane potikal kakor ob-streljen lev, jaz, Sokolu starosta! In, če na drugo ne mislim, zadnja pot v Prago, koja se imenuje zlata! Globoko v jeseni tičim in pogledov generala Komarova nič več ne prenašam! Zato so v Pragi posadili me daleč proč od njega, za kar bi jim pač moral biti hvaležen, da me niso postavili menda med same slovenske lemenatarje, koji so tisti čas v Pragi dokazovali, da njih čisto nič potreba ni! In zategadelj sem jo odkuril, in če povem, da sem jo odkuril od banketa, povedal sem s tem jako veliko, kar se tajiti ne dá! In prav je bilo, da se je tedaj govorica razširila, da so me slabosti obhajale, saj so bile res slabosti, velike slabosti!

In če sedaj rečemo, da so me iste slabosti obhajale tudi na odvetniškem in notarskem shodu, je to gola istina! Vsa stvar bi se bila morala drugače vršiti od kraja do konca! Pred vsem bi bil moral jaz sam iti v Gradec in izpuliti iz rok meč tistemu otročaju, koji ga je vihtil, da se je razlegalo po vseh časopisih in da od tega še danes, vsaj mene, ušesa bolé! Zategadelj pa pravim, da bi bil moral jaz prvi postaviti se pred sodišče, akoravno ni izključeno, da je znabiti tako boljše, prav za prav veliko boljše! Ali dobro bi bilo, da se je potem mene

pravosodno ministerstvo ustanove za slovenske dijake.

Dr. Pipuš iz Maribora je dejal, da se deluje proti slovenskemu uradovanju sistematično. V Cmureku, — v okraju je tretjina prebivalstva slovenske narodnosti! — se je govorniku vrnila slovenska tožba, ker ni bila pisana v nemščini. Jezikovno znanje naj se šteje za kvalifikacijo. Govornik je s svojim govorom posegnil globoko v nezdrave razmere pri štajarskih uradih ter bi bilo želeto, da se njegovi podatki porabijo na pristojnih mestih.

Dr. Dečko iz Celja se je izjavil za zahtevo g. notarja Baša ter je dejal, da naj slovenski uradniki uradujejo slovenski tudi napram nemškemu uradnikom, kadar zastopajo slovenske stranke.

Dr. Pretner iz Trsta je pojasnil sodne razmere na Primorskem. Samo senatni predsednik zna slovenski, sodniki ne znajo. Govornik je zastopal stališče, naj ne pričakujemo ničesar od vlade. Jezikovni zakon bi pač popravil nepravilnosti.

Dr. Rybař iz Trsta je pozivljaj, naj se pred vsakim senatom, ki ne trpi slovenske besede, govori slovenski, dokler predsednik govorniku ne odvzame besede.

Dr. Filipič iz Celja je pritrdjal dr. Rybařu, rekoč, da je za stvar treba žrtve. Ako bi odvetnik odšel, če bi se mu ne dovolilo slovensko govoriti, bi bila razprava ničeva.

Vsprejeta je bila ta-le resolucija:

„Slovenski odvetniki, notarji, odvetniški in notarski kandidati obžalujejo protizakonito postopanje c. kr. višjega sodišča v Gradcu, ki na prizivni razpravi zastopnikom slovenskih strank ni dovolilo govoriti v slovenskem jeziku, ter izjavljajo da bodo:

I. a) kot zastopniki slovenskih strank brez izjeme in obzira v pisavi in v besedi rabili pri vseh državnih in samoupravnih oblastvih, ki so nastanjena na slovenski, oziroma hrvatski zemlji, ter tudi v vseh pritožbah proti sklepom in razsodbam teh oblastev jedino le slovenski, oziroma hrvatski jezik, ter da ne bodo pri nobenem uradu na slovenski zemlji podpisavali zapisnikov, kadar so ti nepravilno pisani v drugem jeziku;

b) da bodo kot zastopniki slovenskih strank tudi v naprej pri prizivnih razpravah v Gradcu zahtevali, naj se vrši razprava v slovenskem jeziku ter se pritoževali do najvišjega oblastva, kadar in kolikorkrat se ta zahteva odkloni.

II. Ta sklep se naznani c. kr. pravosodnemu, notranjemu in trgovinskemu ministerstvu in se taista še dalje naprosijo:

a) da naj imenujejo za vse urade, ki so nastanjeni v deželah, oziroma okrajih s sloven-

skim, oziroma hrvatskim prebivalstvom, torej v slovenskem delu Koroške, Spodnjem Štajarskem, Kranjskem in Primorskem, brez izjeme sploh le uradnike, ki so tudi v pisavi zmožni slovenskega in hrvatskega jezika, kot konceptne uradnike pa le take, ki so to znanje dokazali vsaj z zadostnim redom, ki so ga dobili pri maturitetnem izpitu;

b) da naj taista razpišejo državne ustanove za dijake, ki se hočejo posvetiti jedni ali drugi stroki, spadajoči v njih delokrog, vsaj za toliko časa, dokler ne bode nehala pomanjkanje uradnikov, povsem zmožnih slovenščine.

c) da naj takoj ukažejo vsem podrejenim dotičnim oblastvom, tudi onim druge instance, da morajo v občevanju s slovenskimi strankami rabiti le slovenske in hrvatske tiskovine ter se posluževati slovenskega, oziroma hrvatskega jezika tudi v pisavi, posebno v zapisnikih, razsodbah ter v svojih, ustno in v navzočnosti strank prednašanih poročilih.“

Dr. Danilo Majaron je poročal o ustanovitvi višje sodnije v Ljubljani. Poročilo bodemo priobčili v prihodnji številki, danes priobčujemo samo dotično resolucijo, ki se glasi:

„Slovenski odvetniki in notarji vseh slovenskih pokrajin, zbrani na shodu v Ljubljani 17. julija 1898. leta, izrekajo ustanovitev c. kr. višjega deželnega sodišča v Ljubljani za nujno potrebno v pravosodnem in gospodarskem interesu slovenskega naroda ter pozivljajo zato državne poslance tega naroda, da čim preje izposlušajo višje sodišče v Ljubljani.

Dr. Dečko je predlagal da naj se osnuje odsek, ki naj potom posebne deputacije predloži ministerstvu to peticijo. Naj se pa tudi pri deželnem odboru kranjskem podreza, da naj glede tega ne čaka deželnega zbora. Stori naj tako, kakor v sličnih slučajih dela štajarski deželni odbor.

Notar Baš je izrekel željo, naj bi odsek med svoje zahteve uvrstil tudi slovensko univerzo.

O ustanovitvi zveze vseh slovenskih odvetnikov je poročal dr. Krisper, ki je omenil, da se v vseh slojih kaže tendenca združevanja in da je torej tudi treba združevanja vsem slovenskim odvetnikom. Odvetniške zbornice na Slovenskem so nam, razun Kranjske, naravnost protivne, torej nas te zbornice prej ločijo, nego družijo. Treba je, da se osnuje zveza vseh slovenskih odvetnikov, da pridobi odvetniški stan slovenski oni ugled in ono moč, katera sta potrebna ne le v varstvo stanovskih interesov, temveč posebno tudi v varstvo narodnih pravic. Vsprejeta je bila resolucija:

„Shod slovenskih odvetnikov je sklenil, naj se osnuje društvo kot zveza vseh slovenskih odvetnikov, katero bo imelo namen, varovati pravice odvetniškega stanu in koristi slovenskih

strank, posebno pa potegovati se za jednako-pravnost slovenščine v vseh uradih, katero naj se dalje peča tudi z nasvetovanjem zakonskih prememb in novih načrtov, kolikor to zahtevajo interesi slovenskega naroda. V ta namen naj se izvoli pripravljalni odbor, ki naj izdela pravila in zvezo ustanovi.“

Notar Gogola je izjavil, da bodo tudi slovenski notarji osnovali si svojo zvezo.

V odsek, ki naj sestavi peticije, so bili izvoljeni: dr. Dečko, dr. Kraut, dr. Krisper, dr. Majaron, dr. Gregorin, notar Plantan in dr. Tavčar.

Zbor je izrekel predsedniku dr. Sernecu zahvalo za spretno vodstvo.

Tekom zborovanja, ki je trajalo od 1/2 12. do 3. ure popoldne, spravilo se je na dan ogromno gradiva. Bilo je to resno delo. Da tako delo imponuje, kaže besnost nemških listov.

Izjava.

Kolega dr. Tavčar naju je v ponedeljski številki svojega „Naroda“ napadel, kakor da bi midva pri shodu slovenskih odvetnikov in notarjev ne bila pravilno in lojalno postopala. Ta napad je popolnem neosnovan in naravnost smešen iz peresa moža, ki se je za priprave shoda toliko brigal, kolikor za lanski sneg.

Ako bi midva sedaj v svojo pravično obrambo hotela razložiti, kako nezasluženo čast sicer v tem oziru neradodarni kolega nama po „Narodu“ pripisuje; ako bi hotela objavljati, kako se je v resnici shod pripravljaj po posebnem odboru, a kako žalostno in nevredno ulogo je pri tem, kakor tudi na shodu, igral ravno dr. Ivan Tavčar — tedaj bi najino obrambo morala zadeti ista obsodba, katera je gotovo od vseh razsodnih, zlasti pa pravniških stranij takoj doletela „Narod“, njegovega notičarja in šef-redakterja.

Kajti nečuvveno je, da domač človek v domačem listu jemlje prepomenljivemu shodu prepotrebno veljavo, očitaje mu baje pomanjkljive priprave, baje nezrele načrte resolucij, — nečuvveno je, da shodu krivično podtika jednostranski značaj, ko ima vendar shod le tedaj svojo eminentno važnost, ako se kaže, kakršnen je bil, namreč kakor jedinstvena manifestacija celega slovenskega odvetniškega in notarskega stanu, — nečuvveno je, da se hoče natolcevanjem in izrazi osebne mržnje preprečiti složna izvršitev shodovih sklepov. Take nečuvnosti more zakriviti le človek, ki je tudi lansko leto o slavnosti otvoritve „Narodnega doma“ v Celju spisal v istem poštenjaškem listu komentar — s peresom „Celjske Vahtarice“.

Zato se midva s to najnovejšo provokacijo ne spuščava v nobeno polemiko in konečno le naglašava, da je skrajna predrznost, ako tisti,

pustilo izvajati posledice, in potem bi bilo vse dobro! Kajti, žanjejo gospodarji, sejejo pa hlapci! In zategadelj sem poskusil postaviti se žetvi na čelo in bilo bi se mi to posrečilo, da nisem imel opraviti s temi preklicanimi krščanskimi socialisti, koji so mi sploh na poti! Tako pa je bilo pokvarjeno vse, čisto vse pokvarjeno! O tem danes, ko se je zvršilo nekaj takega, kakor odvetniški in notarski shod, niti dvombe biti ne more! Mene pri tem nikaka krivda ne zadene, ker tajiti se ne da, da se pripravljalnega odbora sej nisem udeležil! Taka povabila ignoriram, ker jih ignorirati hočem! In ignoriral sem tudi shod, če se mi ni ravno zljubilo, gledati ga iz skrajnega kota krasne naše dvorane! Da bodo vedeli aranžerji, ali prav za prav aranžerja, kdo sem in kaj sem! In da so to še bolj vedeli, šel sem domino igrat, najbolj dolgočasno igro, pa vendar bolj kratkočasno stvar, kakor pa poslušati tiste koroške in štajarske jeremijade, kojih se konečno človek naveličati mora! In to bilo je izraz zaničevanja, koje mi bo napolnjevalo srce z radostnimi čutili do konca mojih dnij! Dobro sem jih izplačal te aranžerje ali prav za prav aranžerja! Moj odvetniški in notarski shod pa bode imel naslednji dnevni red: 1. Moj, predsednikov ogovor. 2. Resolucije (ta točka ne sme trajati nad pet minut). 3. Domino. 4. Banket. 5. Domino. Več v mojem „Narodu“!

Fin de siècle.

II.

Oglejmo si nekoliko, kako so pisali in pišejo nekotji sloveči pisatelji zadnjega tridesetletja. Kateri narod Evrope se lahko ponaša z najuglednejšimi pisatelji? Nekdaj, pred kakimi 40 leti, so se prištevali nemški in angleški pripovedni pisatelji najboljšim. Sedaj se prvaštvo prepušča bolj francoskim in ruskim. Po moji sodbi je prvo mnenje bilo pravo. Koliko bolj se prilega srcu in duhu trezna, premišljena, idealno realistična, globoko-resna pisava dobrih angleških in nemških romanopiscev, nego pretirana in večkrat tudi zmedena francoska in ruska pisava! Francozi in Rusi so menda raznovrstnejši, pikantnejši, bolj pretirani — posebno Rusi — a da bi njih beletristika bila najboljša, nikakor ne morem odobravati. Mej francoskimi modernimi pisatelji bi jaz glasovala v prvi vrsti za Ohneta. Njega bi v primeri z drugimi celo ovenčala s krono, ker v sedanjih popačenih in neverljivih časih pozdravlja se z radostjo veleum, ki zna še govoriti k srcu. In tak veleum je Ohnet. On je pisatelj po božji volji. Njegov bogati duh z enako lahkostjo narisuje smeje realistične in naturalistične, kakor mile in visoko idealne prizore. Naj je piker, ali nežen, svoboden, ali vzdržan, njegova pisava je vselej velezanimiva in vele-

dostojna. Zato je on tudi ljubljenec poštenomislečih čitateljev, in to ne samo na Francoskem, nego tudi po inostranskem izobraženem svetu. Da ga novostrujarji ne marajo, umeva se samo ob sebi.

Izmej ruskih pisateljev so dosegli nevenljivo slavo Turgenjev, Dostojevski in Tolstoj. Od te trojice živi še zadnji, in sicer kot slaboten starček, bolehav na duhu in telesu. O njem nočem izreči svoje sodbe. Soditi nezdravega človeka bilo bi ali brezmiselno, ali kruto. Iz spisov tega velikega moža se dobro pozna čudak, kojega razžaljena, ogorčena in razdražena duša nam predstavlja svet kakor temno brezdnno, v koje nikoli ne posije tolažeči in razveseljujoči žarek idealnega solnca. Vendar pa sem trdega mnenja, da je, ako ga po njegovih spisih sodimo, bridko izkušeni in imel najboljše namene.

Dostojevski in Turgenjev sta si po duhu precej sorodna, posebno tudi zato, ker oba pisatelja popisujeta največ rusko življenje, ruske navade in šege. Obeh pisava je lepa, jedrnata, posebno Dostojevski ima kaj izbran zlog. Turgenjev pa rabi bolj popularno pisavo. Pri vsem tem pa mi Turgenjeve povesti bolj ugajajo, nego Dostojevskega, baš ker sloni bolj na resničnosti. Dostojevski je včasih pretiran in neresničen ter dejanja njegove povesti so večkrat brez prave zveze, prav kakor piše fantast.

ki za shod ničesar ni storil, obklada z očitanjem one, ki so se zanj žrtvovali. Tem večja predrznost je to na strani dr. Ivana Tavčarja radi tega, ker je bil on tudi zastopnik stranke v zadevni pravdi, a se mu niti vredno ni zdelo, nastopiti pri kritični prizivni razpravi na višjem sodišču in si varovati s tem ono prvenstvo, katero on povsod za se zahteva.

V Ljubljani, dne 22. julija 1898.

Dr. V. Krisper, Dr. D. Majaron.

Politiški pregled.

Grof Thun je imel posvetovanja z nemško katoliško ljudsko stranko. Zastopniki te stranke so se pokazali prijenjivejše, nego zastopniki ostalih nemških strank.

Vest o zaroki avstrijskega prestolonaslednika s princezino Marijo Lujizo Cumberlandsko se je sicer preklicala, nemški nacionalni listi pa vendar še vedno divjajo radi te vesti. Ti listi ne morejo strpeti, da bi bila bodoča avstrijska cesarica iz hiše Welfov, ki baje še vedno mislijo, da bodo postavili v Hanoveru svoj nekdanji kraljevski prestol. Srde se tudi radi tega, ker je princezinja v sorodstvu z ruskim in danskim dvorom, kjer se, kakor trdijo, kujejo vse spletke proti Nemčiji. Tako čutijo in pišejo naši Prusi!

Državnega poslanca Zanettija je pozval klub italijanskih poslancev, naj odloži mandat ali izstopi iz kluba. Irredentovcem ni prav, da se je dekan Zanetti mej Lahi v Primorju postavil na čelo krščansko-socialnega gibanja, ki silno narašča.

Nemškoliberalna stranka na Češkem se baje razdružila, ker jo je nemškonacionalno gibanje že skoro zadušilo.

Na deželnem socialno-demokratskem strankarskem shodu v Gradcu se je povedalo, da je na Štajarskem 15.000 socialno-demokratskih delavcev.

V Opavi je imel dne 16. t. m. krščansko-socialni poslanec Bielohlavek dobro obiskan shod, na katerem je ostro našel Schönerejance, očitajoč jim, da hočejo napraviti Avstrijo za pokrajino Germanije. Ljudstvo je klicalo: „Pfui Wolf, Pfui Schönere!“

Krščansko-socialni strankarski shod sklicuje na 14. in 15. avgusta poslanec Stojalovski v Šlezijo. Na shodu bode razgovor o izjemnem stanju v Galiciji.

O nemirih v Galiciji prihajajo na dan zanimivi podatki. Mnogi židje so svoje prodajalnice žganja sami uničili, da bi dobili kolikor mogoče največ odškodnine. Mnogo požarov imajo na vesti židje sami. Trdi se, da so zažgali tudi skladišče sena v Bohniji.

Židovstvo socialne demokracije se je zopet pokazalo. V Krakovu so bile hišne preiskave

pri socialnodemokratskih voditeljih. Pri preiskavah so dobili mej drugimi zanimivostmi tudi zapisnik oseb, ki so z denarjem podpirali socialnodemokratsko stranko in njene voditelje. „Gazeta Narodowa“ poroča, da so te osebe znani židovski kapitalisti.

Bolgarska knežja dvojica potuje k ruskemu carju. V Moskvi se jima je priredil sijajen sprejem od strani vojaštva in občinstva.

Zola je bil pretekli ponedeljek v tretjič obsojen, ker je trdil, da je vojaško sodišče na povelje Ešterhazyja, oprostilo in da je bil Dreyfus nedolžen, kar pa ni mogel dokazati. Prvo obsodbo je kasacijsko sodišče radi formalnostij zavrglo, v ponedeljek pa se je izrekla v Versaillesu obsodba. Zola je obsojen na leto dni ječe in 3000 frankov globe. 400 stražnikov je vzdrževalo red. Občinstvo je francoske častnike pozdravljalo s klici „Živela vojska!“ Zolin voz, kateri je bil pozdravljen sikanjem, branili so orožniki. Zola je pobegnil.

Domače novice.

Osebnosti. Suplent na nižji gimnaziji v Ljubljani g. Anton Peterlin je imenovan profesorjem na gimnaziji v Kranju, suplent na isti gimnaziji v Ljubljani g. dr. Jos. Pipenbacher pa profesorjem na gimnaziji v Novem Mestu. Suplenta na gimnaziji v Kranju gg. Leopold Poljanec in dr. Jos. Tominšek sta imenovana profesorjema na istem zavodu, profesor na realki v Trutnovu gosp. Avgust Nemeček je premeščen na realko v Ljubljani. — Vest, da je č. g. župnik Golobič dobil kano nikat, se ne potrjuje, ker se bode, če je dr. Tavčar „Narod“ prav podučil, kanonikat še jedenkrat razpisal. — Č. g. dr. Mihael Opeka je nastavljen za kapelana v Moravčah. — Dne 19. t. m. je umrl v Laškem Trgu č. g. župnik Bogataj. — Imenovan je avskultant g. E. Picek sodnim pristavom za Ilirsko Bistrico. — Za upravitelja v Gozdu je imenovan č. g. Anton Kocijančič, kapelan v Vodica; na njegovo mesto pa pride gospod Josip Plantarič, kapelan v Čemšeniku. — Notarijski kandidat Pleiweis v Ljubljani je dobil notarijat v Radečah pri Zidanem Mostu. — G. Vekoslav Pelc je imenovan tajnikom „Ljudske posojilnice“ v Ljubljani.

Kranjske odvetniške zbornice izvanredna glavna skupščina vršila se je dne 17. t. m. od 10.—1/2 12. ure dopoldne. Vdeležba bila je velika. G. dr. Stor poročal je o prvi točki dnevnega reda ter popisal znano razpravo pred graškim višjim sodiščem, v kateri se je odklonila slovensčina. Na to je predlagal g. dr. Krisper k 2. točki resolucije: Izvanredni občni zbor odvetniške zbornice kranjske protestuje proti sklepu c. kr. višje deželne sodnije v Gradcu z dne 23. junija 1898., s katerim se je zastopnikom

in strankam zabranilo slovenski razpravljati pri prizivni razpravi, in sicer se sklicuje zbornica na člen 19. drž. osnovnih zakonov, s katerim je slovenščini zajamčena enakopravnost, in se sklicuje na temeljna načela novega civilnega procesa. — II. Občni zbor nalaga odboru, naj izdela v tej zadevi spomenico na justično ministerstvo in na ministersko predsedništvo ter — III. odpošlje deputacijo, ki izroči spomenico s prošnjo, da se naj uradoma ukrene vse, da se osigura slovenščini polna veljava pri c. kr. višjem deželnem sodišču v Gradcu.“ Pri tej resoluciji oglasil se je gosp. dr. pl. Schoeppel v imenu nemške manjšine, obstoječe iz 3 oseb. Protivil se je predlogu, češ da odklonitev slovensčine kranjsko odvetniško zbornico nič ne briga, da je za stranke vse jedno, ali se obravnava nemški ali slovenski, in da ta resolucija ni nič drugega kakor politična demonstracija. Resolucijo je podpiral g. dr. Majaron. Konečno zavrnil je g. dr. Krisper očitanja nemške manjšine in povdarjal, da je odvetniška zbornica zavezana, potegovati se za to, da postanejo slovenske stranke enakopravne pred graškim višjim sodiščem, in da je to prav nepotrebna demonstracija nemške manjšine, ako hoče ona ovirati zbornico, da izvršuje svoje dolžnosti. Resolucija se je sprejela z 16. proti 3. glasovom. Pričakujemo, da se bode v kratkem odposlala deputacija do ministerstva, ter smo radovedni, kaj bode deputacija pri tej priliki izvedela.

Hrepenenje po slovensko-nemški zvezi. Kako prav smo imeli, ko smo razbijali famozno „zvezo“, se vidi iz kolcanja, katero imajo po njej Nemci. Včerajšnje „Deutsche Stimmen“ kličejo „Narodovcem“: „Sie werden vielleicht schon heute mit Wehmuth ihrer früheren Coaliterten gedenken, die sie treulos verlassen haben!“ — Med Slovenci je le še jeden, kateri hrepeni nazaj v nemški raj in čigar srce je napolnjeno „mit Wehmuth“, to je mož, ki je poslal po „Narodu“ mej svet o odvetniškem shodu poročilo, o katerem pravijo „Deutsche Stimmen“: „Slovenski Narod“ hat offen und ehrlich das vernichtendste Urtheil über die an Wahsinn grenzenden Beschlüsse der Protestversammlung gefällt und hiefür sind wir ihm dankbar“.

Igrajmo domino! V nedeljo, ko so prihiteli od blizo in daleč slovanski odvetniki in beležniki s kandidati vred, da bi se slovesno in pogumno postavili na branik slovenskega jezika, pripetil se je slučaj, ki mora v srce boleti vsakega, tudi mlačnega rodoljuba. Mej tem, ko se je v dvorani „Narodnega doma“ vršilo zborovanje in so razni govorniki slikali brezpravje našega narodnega jezika in zlasti tužno borbo Slovencev na periferiji — je v čitalnični kavarni, torej nekoliko korakov od zborovališča, na sploh vidnem kraju, sedel dr. Tavčar — nota bene! — dr. Ivan Tavčar in je — domino igral!! Torej v tako resnem času, ko je govor o sve-

Turgenjev zna tudi biti jako poetičen. Kako nežni in idealni so n. pr. njegovi sestavki „Poezija v prozi“! Že ta sam njegov navdušeni vzklík: „Eden trenotek blaženosti! Ni v njem dovolj sreče za eno človeško življenje?“ jasno dovolj razkriva njegovo mišljenje in čutenje. Kako naj zagovarjajo novostrujarji ta nežni in nad vse idealni vzdihljaj, oni, ki smešijo vse in vsakega, ki se upa poletovati z duhom nad polzkost vsakdanjosti?

Slovečega norveškega pisatelja, starosto Ibsena, postavila bi glede pisateljske veljave in posebnosti na strani obeh francoskih dramatikov očeta in sina Dumasov. Vseh imenovanih treh pisava je precej svobodna, smela, skoro do skrajnosti realistična, a vendar ne tako smela, da bi se jim mogel očitati umazan naturalizem. Pri vseh treh se čuti, da so nekaki predhodniki novostrujarstva, nebrzdane moderne pisave. Posebno pri Ibsenu se to močno pozna, in sicer zato, ker večkrat piše zmedeno, kakor v sanjah, ona dva sta pa bolj jasna in bolj logična. Ibsenova pisava je pač duhovitejša, zlog njegov bolj blagodneč od Dumasovega. Vendar je treba naglašati, da se Ibsen v tem silno razlikuje od novostrujarskih pisateljev, ker tendenca njegove pisave ima vselej poštene namene, če se tudi na prvi mah vidi, kot da je ta navdihnena iz

prijenega duha. Novostrujarji pa že naravnost težijo po tem, da bi popisovali in učili popačenost.

Dovolj sem povedala o današnjih najbolj priznanih svetovnih pisateljih. Bolje bi bilo, da bi ti služili za uzore in poduk mlajšim, ukaželjnim pisateljem, kateri hote biti moderni. Ako hodijo po potu teh veleumov, utegnili bi postati ugledni in veliki, ne da bi gazili po blatu in gnusobi Zole in njega pajdašev. Prepričani naj bodo naši pisatelji, da bodo realistično, pa tudi trpko in prozaično pisavo, ako je le dostojna in blagohotna, brez ugovora strpele tudi najbolj sentimentalne duše, saj vedó, da proti modernosti, naj bode ista še tako budalasta, je zastonj se upirati in bojevati, saj vedó, da nobena šega ni trpežna in da čem bolj je strastna, tem preje se sama pokoplje.

Tudi novostrujarska pohlepnost po nenavadnem in budalasto nenaravnem se poleže in izgine baš tako nenadoma, kakor se je nenadoma prikazala. Ta tolažba in to zagotovilo naj bode v tešilo in vzpodbujo k vstrajnosti vsakemu, ki se ne more sprijazniti z nazori in zahtevami sedanje malomodre pisateljske struje. Pisatelje stare šole pa, kojih proizvodi, če tudi dobri, veljajo sedanjemu svetu toliko kakor nič, opozarjam posebno na velevažen rek slavnega mo-

drijana J. J. Rousseaua: „Roman, ki je v resnici dober, ali ima vsaj namen, da bi koristil, zasmehujejo, sovražijo in proglašajo moderniki za dolgočasnega, pretiranega in smešnega; iz tega se razvida, da je ravno to, kar se svetu zdi budalastno, v resnici dobro“. Resničnost tega reka pa ne velja samo o vrednosti kakega spisa, temveč o vsakem modrem in poštemem početju sploh.

Da s tem svojim spisom ne dobim priznanja od novostrujarjev, dobro vem, a ta zavest me ne moti. Tolažim se namreč z Leopardijem, ki trdi, „da dobre in plemenite ljudi sovražijo svet prerad, ker so navadno odkritosrčni in se ne boje imenovati stvari s pravim imenom. Ta pregreha pa je neodpustljiva v očeh človeštva, katero ne sovraži nikoli toliko onega, ki hudo dela, nego onega, ki hudo kot tako proglašča“. Ker se pa jaz pred krivosodečimi in strastnimi nasprotniki ne plašim, zato odkritosrčno povem resnico.

Ošabnim novostrujarjem, ki hoté vse druge pisatelje splašiti in vstrahovati s hrupom in z drugimi nelepimi sredstvi, ker nočejo plesati po njih piščalki, pa kličem, kakor je storil Goethe nasproti svojim napadnikom: „Zaunkönige gewinnen Stimme!“

Pavlina Pajkova.

tinjah našega naroda, ko se sklepa o važnih korakih za obrambo naše narodnosti, postane dru. Ivanu Tavčarju dolg čas, tako silen dolg čas, da ga proti vsakemu blagemu čustvu in proti vsej obzirnosti, ki smo jo dolžni gostom, prežene iz resnih krogov k igri à la domino. Kaj naj porečemo k taki navdušenosti in vztrajnosti za narodno stvar in kako dolgo naj še to trpi slovenski narod? Pač res, boljšega poroka o tem, kako se je vršil shod, niso mogli najti nemško-nacionalni listi, ki zdaj hlastno premelevajo dr. Tavčarjev pamflet v „Narodu“! Tužna nam majka!

Deželna pridobninska komisija, katera ima razsojati kakor druga instanca o prizivih zoper odmero splošne pridobnine, začne prihodnji ponedeljek vršiti svoj posel. Predsednik tej komisiji je deželni predsednik eksel. baron Hein. Člani pa so: od finančnega ministerstva imenovani gg. V. Jenny, J. Tratnik, Fr. Dollenz in Jos. Sever; od deželnega zbora izvoljeni gg. Ferd. Souvan, Ivan Gogola, dr. Danilo Majaron in Ed. Regnard; od obrtne in trgovske zbornice izvoljeni g. Feliks Starè. Namestniki so: gg. dr. I. Mrak, V. Goll, K. Leskovic in P. Grasselli (od finančnega ministerstva), And. Gassner, Avgust Dreise, Anton Belec in P. Strel (od dež. zbora), gosp. Fr. Omersa (od obrtne in trgovske zbornice).

Sestanek vseh slov. abiturijentov. Kakor smo že poročali, vršil so bo 26. in 27. julija sestanek vseh slov. abiturijentov v „Narodnem Domu.“ Shoda se vdeleži približno 150 slov. abiturijentov, gimnazijcev, realcev in pripravnikov. Da slov. dijaštvo ume naš resni položaj, da se zaveda svoje prihodnje naloge, kaže že to, da je postavilo na dnevni red tudi zborovanje. Naša mladina se hoče, predno odide v svet, resno pogovoriti o svojih težnjah, potrebah in dolžnostih. Zborovanje se prične dne 27. t. m. ob 9. uri dopoldne. Na shodu bodo poročali tržaški, mariborski, novomeški in ljubljanski abiturijentje. Dnevni red: 1.) Politični položaj Slovencev. 2.) Naši politični vzori. 3.) Gospodarsko stanje Slovencev. 4.) Narodna organizacija na podlagi gmotne samostalnosti. 5.) Narodna šola prvi pogoj narodnega obstanka. 6.) Naše vseučilišče. 7.) Na razpotju. Ob eni popoldne bode banket. Kuvert za osebo 80 kr. Po banketu ogledovanje mesta. Ob 1/2 9. uri zvečer bode v veliki dvorani „Narodnega Doma“ beseda. V predvečer slavnosti bode v „Narodnem Domu“ komers z vojaško godbo in petjem. Vstop je prost.

Zborovanje učiteljske zaveze. V predvečer slavnosti dne 31. t. m. bode časten večer, pri katerem bode sodelovalo slovensko trgovsko pevsko društvo, kvartet „Ilirija“ in vojaška godba, ki bode svirala najnovejšo skladbo gosp. Viktorja Parme „Belo Ljubljano“.

Davčna morala. Ko se je govorilo in sklepalo o osebnem dohodninskem davku, povdarjali so merodajni krogi, da se bo povzdignila z novim davkom „davčna morala“, to je davkoplačevalec bo resnično povedal svoje dohodke, uvidevši, da je ta davek pravičen. V resnici je prišel tudi na davčne organe ukaz ministerstva, da se naj strogo na to gleda, če kdo pove svoje dohodke v verjetni visočini, da se ne navija davčni vijak. A kako se sedaj godi? Ne vemo slučajja, da bi bila ostala v veljavi prvotna napoved davkoplačevalca; vedno tiči tisti sum zadej, morebiti je pa manj povedal, primaknimo še nekaj! Tisti, ki so čutili v sebi „davčno moralo“ in napovedali resnično svoje dohodke, usedli so se, ker so dobili odmerjenih nekaj stotakov več. Kam pridemo na ta način? Ne rečemo, da je zvišanje vsled napačne napovedi tu in tam opravičeno, ali pravilo ne sme postati, da se zvišuje osebna napoved pri odmerjenju davka, ker drugače ne smemo govoriti o — davčni morali.

Shod slovenskih velikošolcev in abiturijentov se vrši v Ljubljani dne 19., 20. in 21. avgusta t. l., ne pa, kakor smo svoječasno poročali, 12., 13. in 14. Tovariše pevce prosimo, da pošljejo v najkrajšem času svoje naslove na naslov: phil. Jožef Reisner, Ljubljana.

Liberalni „Slov. Narod“ se huduje, da je bilo na odvetniški shod povabljen tudi ured-

ništvo delavskega lista „Glasnik“, v čegar imenu je prišel na shod gosp. Gostinčar. Pripravljali odbor odvetniškega shoda je bil torej enkrat za „Narod“ — preliberalen, ker je povabil zastopnike vseh slovenskih ljubljanskih časopisov. Pravilno bi seveda bilo, da so povabili na shod samo urednika „Narodovega“, ki je bojda dober jurist, vsaj za kazenske paragrafe! „Slov. Narod“, pravše dr. Tavčar, se tudi norčuje iz malega obsega „Glasnikovega“. Temu moramo dodati le toliko, da matadorji „Slov. Naroda“ v kljub velikemu obsegu svojega lista za probujo ljudstva nič ne storé, in da morajo zdaj ubogi delavci s svojim Gostinčarjem agitovati na pr. za slovensko univerzo. Znabiti bodo slovenski delavci tudi dobri, da razširjajo v slovenskem narodu misel na nadsodišče v Ljubljani, o katerem je sklepal odvetniški shod. Tega seveda ne beleži pošteni „Slov. Narod“!

Gost iz Rusije. G. Fr. Bož. Štifter c. r. profesor v Kalugi, je bil v preteklo nedeljo v Ljubljani ter se je vdeležil tudi slovenskega odvetniškega shoda. Obiskal je tudi naše uredništvo. G. prof. Štifter je štajarski Slovenec. Dragi gost je šel s svojim sinom na počitnice v Solčavo.

Promovirani so bili na graškem vseučilišču: E. Slavik, koncipijent v pisarni g. dr. Gregorina v Trstu in g. dr. Fr. Žižek iz Gradca doktorjem prava, doktorji medicine: R. Weibl iz Metlike, Viktor Koc iz Slov. Gradca in Milan Papež iz Krškega.

Der Vorsitzende: Gstettenhofer. Pa se res čedno vidi ta mešanica! Začetek nemški, sredi slovenska, konec nemški! Tako je izgledalo vabilo na letošnjo učiteljsko konferencijo okraja kranjskega, okraja, v katerem je učiteljstvo izključno slovenske narodnosti. Najbrže g. Gstettenhofer, ki je za c. kr. okrajni šolski svet podpisal to vabilo, glede okusa noče zaostati za svojim tovarišem, okrajnim glavarjem radovljiškim. „Učiteljski Tovariš“ to zmešano vabilo ponatiskuje brez komentarja, ker se mu svet že itak dovolj smeje. Kaj dela g. baron Hein, pa ne vemo.

Zakaj tako? Piše se nam z dne 20. julija; Danes je bila konferencija slovenskih učiteljev in učiteljic v Ljubljani. Po konferenciji je bil banket pri znanem zagrizencu v Hafnerjevi pivovarni, kazinskem restavraterrju. Aranžer tega banketa g. Žirovnik. — Učitelji in učiteljice.

Ljubljana, postani bela! „Edinost“ piše: „Slovenski List“ je prinesel zadnjič dolg seznam ljubljanskih tvrdk, ki nimajo slovenskih napisov. Kaj naj rečemo? Ljubljana je središče Slovenije in vender toliko tvrdk s samonemškim napisom! To je žalostno! Skrajni čas je, da bi se Ljubljančanje očvrstili ter se osamosvojili od nemškega vpliva. To moramo v Ljubljani! Ako ne, kje naj iščemo vsaj moralne opore? Na delo torej! Če je Ljubljana slovenska, skrbite, da bode imela tudi tako lice, ker dotlej ne bode „bela“.

Matura na ljubljanski gimnaziji. V a oddelku je maturiralo od 38 abiturijentov 34, med temi 11 Nemcev. Z odliko so naredili izpit 4 in sicer 3 Slovenci in 1 Nemec. Še bolje se je držal b) razred, ki je povse slovenski. Tu je maturiralo vseh 39 abiturijentov, padla sta samo 2, dočim jih je 13 dobilo odliko. Semestralno v tem razredu ni nihče padel, v a) pa so padli semestralno trije dijaki.

Šolska poročila. Osemrazredna deklinška šola v Ljubljani ima v poročilu na prvem mestu Levčev in Dimnikov slavnostni govor z okrajne učiteljske konferencije v Ljubljani, ki proslavlja cesarja. Šola je obiskovalo 414 učenk, 405 Slovenk in 9 Nemk. — Nemško šolsko poročilo novomeške c. kr. gimnazije ima za uvod primeren sestavek, namreč zapisnik knjig ondotne učiteljske knjižnice. Dijakov je imela gimnazija 201, med njimi je bilo 197 Slovencev, 3 Nemci in 1 Hrvat. — Državna gimnazija v Kranju je imela v ravnokar končanem šolskem letu 308 učencev; izmej teh so bili samo 4 Nemci, vsi ostali Slovenci. Slovensko stenografijo je brezplačno podučeval g. prof. Novak. Drugo leto se bode otvoril na gimnaziji 6. razred. Veseli smo, da mladi zavod čvrsto napreduje

po izredni požrtvovalnosti kranjskih meščanov in dobrih profesorjev.

Karnijolci so postali zopet predrzni. Na stolih, katere kazinska kavarna postavlja po „Zvezdi“, sede s svojimi čepicami ter uganjajo burke s slovenskim občinstvom. Še jedenkrat torej odločno zahtevamo, da se kazinski kavarni prepove postavljati po „Zvezdi“ stole in mize, merodajne kroge pa opozarjamo na nova izzivanja še za časa in upamo, da se bode vse potrebno preskrbelo, da slovenskemu občinstvu zopet ne zavre kri.

V mestni nemški deški šoli v Ljubljani je bilo letos 85 nemških otrok in slovenskih 117. „Deutsche Stimmen“ se opravičeno norču jejo, iz slovenskih starišev, kateri svoje otroke pošiljajo v nemško šolo, da jim „Nemci veliko-odušno dele neprecenljive zaklade nemške kulture.“

Shod v Selcih ki se je vršil preteklo nedeljo je vsprejel te-le resolucije: a) Volilci selške občine, zbrani dne 17. julija 1898. v Selcih, izražajo željo, naj bi se v Ljubljani prej ko mogoče ustanovilo vseučilišče, b) istotako to, lo želé, da se ustanové slovenske strokovne obrtne trgovinske šole na Kranjskem; c) župnijski in županski uradi naj nabirajo ude za novo društvo „Naša straža“; d) izrekajo zaupanje slovenskim in hrvatskim državnim poslancem.

Frančiškanska provincija sv. Križa je izvolila pod predsedstvom vč gosp. Krizostoma Lufta, gen. vizitatorja in defnitorja, provincijalom vč. g. P. Konstantina Luserja, kustosom vč. g. P. Placida Fabijanija, defnitorji čč. PP. Rajnerja Kokolja, Angelika Hribarja Viljema Vindišarja in Alfonza Furlana.

Brez opazke podajemo nastopno žalostno poročilo iz Novega Mesta: 1.) Pri obisku premilostnega knezoškofa dr. Jegliča so pri obedu v prošnji preveč nemčurili nekateri Slovenci (knezoškofu, ki je odlično govoril slovenski, vsa čast!). — 2.) Na praznik sv. Petra in Pavla si je č. g. župnik Peterlin postavil spomenik: bila je prva nemška pridiga v Šmihelju! — 3.) Gosp. deželnega predsednika je g. R. Dolenc, vodja deželne kmetijske šole na Grmu, kot odbornik šmiheljsko stopiške občine pozdravil nemški!

Iz Novega Mesta se nam poroča: Naša šola „Glasbene Matice“ si je naročila nov glasovir od Czapke na Dunaju, ki stane blizu 500 glđ. Popolnoma nepristransko sodeč moramo reči, da smo za ta denar kaj boljšega pričakovali; bas je v primeri z velikostjo veliko pre slab, srednja lega in višina v obče premrtva in mesto simpatično zvonečega glasu doni nam na ušesa neki železni, ostri glas. Ako si ogledamo glasovirje gospoda Ropas-a, c. kr. priv. izdelovatelja glasovirjev v Celju, se lahko prepričamo, da so isti mnogo boljši pa tudi mnogo ceneji; a seveda, naročiti pri njem glasovir, ne gre, ker — ni Dunajčan. Ni li to doslednost v smislu našega gesla „Svoji k svojim“? —

Shod v Sodražici priredita dne 31. julija državna poslanca dr. Krek in Ivan Vencajz.

Spominska plošča Mateju Močniku se odkrije 10. vel. srpana t. l. v Zalogu, okraju kamniškem, s primerno slavnostjo.

Aljažev telegraf. Znano je, kako je naš vrli planinec župnik Aljaž lani napravil poskušnjo, da je brzojavljaj s Triglava na Dovje z znamenji, in kako je potem razložil svojo iznajdbo na shodu v Ljubljani. Jednako poskušnjo, brzojavljajati z znamenji brez žice, so naredili dne 19. t. m. na Schmelzi na Dunaju prvokrat vojaki. Dajali so na jedni strani znamenja z zastavami. Za vsako črko, katere je nekdo narekoval, je dal poleg njega stoječi vojak posebno znamenje z zastavo. Na drugem koncu obširnega prostora je opazovalec po dalnogledu vsprejemal znamenja in narekoval črke zraven njega sedečemu zapisnikarju. Tudi za ločila in številke so posebna znamenja. Časniki trdijo, da bi ta iznajdba dobro služila v vojni.

Slovenski shod na Koroškem. V nedeljo dne 7. avgusta bodeta na shodu v Ribnici pri Vedeniku, v velikovski okolici govorila gg. drž. poslanec Lambert Einspieler in dež. poslanec Franc Grafenauer.

Tržaški ces. namestnik grof Goess je včeraj potoval po Soški dolini. Slavnostnih

sprejemov ni bilo, ker so se Slovenci opekli, ko so slavnostno sprejemali Pretisa, Rinaldinija in Badenija.

Shoda na Štajarskem. Na Ponikvi ima jutri državni poslanec č. g. Jož. Žičkar shod. Dne 31. t. m. pa bode v Brežicah tudi isti poslanec poročal svojim volicem. Nekateri slovenski državni poslanci se torej pridno gibljejo, samo ljubljanskega ne more nihče ogugati.

Drugi evharistiški shod se bode vršil v Ljubljani dne 28. julija.

Drobne novice. Novo posojilnico so ustanovili v Šturjah na Vipavskem, v Gorjah pri Bledu pa ustanavljajo kmetijsko zadrugo. — „Glasbena Matica“ snuje v Celju podružnico. — Na Dobrovi pri Ljubljani so ustanovili gasilno društvo.

Orožništvo na Kranjskem. Po najnovjših podatkih pride na Kranskem na 1691 prebivalcev 1 orožnik.

Za predelsko železnico je bil v nedeljo shod v Tolminu. Jutri bode tak shod v Kanalu.

Od južne železnice. Te dni je bil v vstopni dvorani (vestibul) tukajšnjega kolodvora zraven stališča vratarja postavljen avtomat za vstopnice na peron. Ako se vrže v odprtino 20 vinarjev, pade ven listek, s katerim je dovoljeno enkrat iti v notranje, občinstvu sploh odprte kolodvorske prostore.

V Podbrezju bode jutri (24. julija) v prostorih g. Pavlina napravila v proslavo cesarskega jubileja veselico šolska mladina s sodelovanjem domačih pevcev in igralcev. Vrstile se bode deklamacije, petje raznih zborov in igre. Začetek ob 5. uri popoldne. Vstopnina 30 kr., za sedež po 20 kr. posebej. Večina dohodkov je namenjena za novi šolski harmonij.

V Kamni Gorici je praznovala šolska mladina cesarski jubilej dne 12. julija.

Iz Zagorja ob Savi se nam poroča: Dobrodela tombola delavske družbe v Zagorju obnesla se je dne 17. julija prav dobro v korist obolelih društvenikov. Dobrotniki poslali so nam obilo in prav lepih dobitkov in 106 srečnih je zapustilo zvečer naš dom, preobložen s krasnimi in koristnimi dobitki. Vsem vrlim dobrotnikom, kateri nam vsako leto z obilnimi darovi pomorejo napraviti dobrodelno tombolo v korist bolnikom kličemo hvaležnega srca „Bog plati“, osobito pa g. J. Koslerju v Šiški, g. Josipini Šumitovi v Ljubljani in g. J. Švigeljnu v Poljanah za izdatne darove. Gospod Tomaž Rožnik pa jo je posebno pogodil, ker je poslal 20 zastopnikov — prav lepih slamnikov iz Domžal, torej 20 prav koristnih in potrebnih dobitkov. Bog ga poživi! — Istega dne o polnoči pa je storil žalostno smrt nasprotnik našega društva 20letni steklar Franc Štihar. Plesal je ves popoldan „pod hruško“, pozno v noč vrnil se je vinjen domov, sedel na odprto okno (čez 7 metrov visoko) in tako nesrečno padel, da je bil v pol ure mrtev, prejemaš zakrament sv. poslednjega olja.

Slovenske razglednice. G. F. Kaube v Gradcu je izdal razglednice z napisom „Pozdrav iz Gradca in s sliko svoje restavracije. „Grazer Tagblatt“ je posvetil tem razglednicam srdito notico. — Tukajšnji knjigovez A. Turk je izdal lične razglednice St. Vida pri Ljubljani in Vodnikove rojstne hiše v Šiški.

„Na razstanku.“ Spomenica slov. abiturientov iz leta 1898. Pod tem naslovom izide povodom sestanka vseh slov. abiturientov v Goriški tiskarni 23 pol obsegajoča knjiga, katero so spisali letošnji osmošolci. Knjiga izide v obliki „Salonske knjižnice in bo elegantno opremljena. Cena ji bode 1 gld.

Listnica uredništva. G. Dermôti, pravniku v Železnikih: Potrjujemo, da člankov o Palackega slavnostih niste pisali Vi, ker je ves opis napravil naš posebni odposlanec. Sicer se pa nikar ne zmenite za to, kar pravi kaka čenča. Da ste nam zdravi!

Društva.

Zveza slovenskih učiteljskih društev v Ljubljani. Letošnje zborovanje „Zaveze“, ki se bode vršilo v Ljubljani dne 1. in 2. avgusta,

bode nad vse slavnostno. Vdeležili se bodo slavnostij tudi češki in hrvatski učitelji. Vseh učiteljev bode tedaj v Ljubljani nad 600. Pri jubilejnem koncertu, katerega bode dirigoval učitelj Potrebin, nastopilo bode okolu 250 učiteljic in učiteljev. Pri koncertu bode godba proizvajala prvokrat overturo h Gerbičevi operi „Kres“, zbor pa bode prvokrat zapel novo Stegnarjevo skladbo „Plemstvo“.

Odbor „Glasbene Matice“ je na predlog predsednika g. I. Vencajza votiral odstopivšemu predsedniku gosp. Fr. Ravniharju, pod čegar 26letnim spretnim predsedništvom se je „Glasbena Matica“ povzdignila na tako visoko stopnjo, svoje zahvalno priznanje ter sklenil ga prvemu občnemu zboru predlagati za častnega člana. Potem so se izvolili: Podpredsednikom A. Svetek, tajnikom I. Belè, blagajnikom A. Petrovič, gospodarjem I. Sbrizaj, šolskim nadzornikom dr. Vl. Foerster, knjižničarjem J. Hafner in preglednikom poverjeništvu J. Pribil.

Izlet na Stol napravi jutri radovljiška podružnica slov. planinskega društva. Zvečer ob 6. uri pojdejo planinci iz Zerovnice do Valvasorjeve kočje. Pred kočjo se bo zažgal kres in v koči prenočilo. Drugo jutro je ob treh odhod na vrh Stola. Povrne se lahko vsak že do 9. ure v Žerovnico, ali pa po novi poti v Begunje.

Trgovski odsek „Gospodarske zveze“ se je konstituiral. Ta odsek obstoji iz odbornikov gg. Kavšek (načelnik), Belec (tajnik), Jaklič, Povše, Stanovnik in Uršič. Gospodarske zadruge, ki nimajo kaj opraviti s trgovino, se pozivljajo, da se pridno obračajo na ta odsek za nasvete pri kupovanju in prodajanju. Naslov je tudi v tem slučaju: „Gospodarska zveza v Ljubljani“.

Tamburaški klub „Zvezda“ otvori danes v gostilni pri „Ferlincu“ kegljanje na dobitke, ki se razdele na večer klubove veselice dne 7. avgusta t. l. — Kegljalo se bode redno vsako soboto in vsako nedeljo; ob oglasitvi kegljalcev pa vsak dan. Serija treh lučajev velja 10 kr.

Družba sv. Mohorja ima letos 77.131 udov, torej 5591 več, nego lani, in 1904 več, nego l. 1896. Ko je bilo vsled raznih nesreč lani številov udov padlo za 3687, so se Nemci glasno veselili; to nemško veselje pa je vzbudilo Slovence, da so pokazili vse nemške nade. Zmanjšalo se je število udov samo v zagrebški, poreški in videmski škofiji ter v Afriki in Aziji, vse ostale škofije kažejo lep napredek, celo v somboteljski škofiji so prirasli 4 udje. Udje se razdeli po posameznih škofijah tako le: 1.) Goriška 8.832 (več 1285), krška 5.803 (več 294), lavantinska 24.442 (več 1935), ljubljanska 30.891 (več 1772), sekovska 544 (več 65) somboteljska 314 (več 4), zagrebška 564 (manj 38) senjska 206 (več 32), poreška 104 (manj 17), videmska 164 (manj 35), razni kraji 535 (več 85), Amerikancev 718 (več 37), Afrika in Azija 130 (manj 30).

K „Delavskemu podpornemu društvu v Celju“ pristopili so s 25 gld. kot ustanovni udje: Č. g. Franc Ogradi, opat v Celju; č. g. Josip Kržišnik, kapelan na Teharjih; č. g. Josip Potovšek, nemški pridigar v Celju; č. g. Ivan Krančič, kapelan v Celju, in g. Josip Kosem, tajnik občinsk. in okraj. zastopa v Celju. Kot podporni udje pristopili so sledeči: g. Ivan Rebek, preds. društva. 1 gld. 20 kr.; g. J. Omladič, društva. blagaj. 1 gld. 20 kr.; g. Mih. Zabukovšek, društva. tajn. 1 gld. 20 kr.; g. Ferd. Golob, zidarski mojst. 1 gld. 20 kr.; g. Fr. Lipovšek, posestnik, 1 gld.; g. M. Kmecl, krojač 1 gld. 20 kr.; g. Fr. Šribar, klobočar, 1 gld. 20 kr.; g. V. Pegan, jurist, 10 kr.; g. Št. Boucon, stolar, 30 kr.; g. dr. Al. Brenčič, odvetnik 1 gld. 20 kr.; č. g. Ivan Krušič, prof. v pok. 1 gld. 20 kr.; č. g. R. Janežič, kapelan 1 gld. 20 kr.; g. M. Primožič, knjigov. 10 kr.; g. Št. Strašek, čevljar 1 gld. 20 kr.; č. g. J. Kardinar, kapelan, 1 gld. 20 kr.; g. M. Sinkovič mizar 60 kr., vsi v Celju. G. Iv. Karba v c. k. dvoru na Dunaju 1 gl. 80 kr.; č. g. A. Šibal, župnik 1 gld. 20 kr.; g. Jos. Rebov, župan, 1 gld. 20 kr.; g. Ig. Cajhen, gostil. 1 gld. 20 kr., g. Iv. Pišek, gostil. 1 gld. 20 kr., vsi na Teharjih. Č. g. M. Eferl, kapelan v Št. Rupertu nad Laškimi 1 gld. 20 kr.; č. g. Al. Kokel, kapelan v Št. Jurju ob Tab. 1 gld. 20 kr.; č. g.

Fort. Končan, kapelan v Grižah, 1 gld. 20 kr.; g. V. Južna, posest. na Taboru, 1 gld. 20 kr. Vsem blagim podpirateljem in dobrotnikom društva izrekamo tem potom našo najtoplejšo zahvalo ter jih prosimo, da še društvu nadalje naklonjeni ostanejo. Podpore naj se pošiljajo društv. blagaj. g. J. Omladiču v Gaberju p. Celje.

Posojilnica v Kranjski Gori je imela leta 1897, sprejemkov 27.313 gld. 39 kr., izdatkov 27.596 gld. 44 kr. in čistega dobička 293 gld. 65 kr. Začetek je dober, le pogumno naprej!

Razne stvari.

Z Dunaja se poroča: „Wiener Zeitung“ objavlja cesarsko naredbo na podlagi § 14., s katero se §§ 7 in 9 trgovskega zakona tako spremenita, da je smatrati veletržcem one, ki plačujejo davka, in sicer v krajih z nad 100.000 prebivalci vsaj 60 gld., mej 10 in 100 tisoč vsaj 40 gld., pod 10.000 prebivalci vsaj 25 gld. Naredba stopi v veljavo s 1. avgustom.

Jubilejske slavnosti na dvoru se bodo otvorile s svečano službo božjo v cerkvi sv. Štefana. Sijajne pojedine bodo na dvoru in pri nadvojvodih Francišku Ferdinandu d' Este in Otu, slavnostna predstava pa v dvorni operi.

Za občino Sinj v Dalmaciji, kjer je potres napravil veliko škode, je notranje ministerstvo odredilo nabiranje prostovoljnih darov.

Dopisnice s sliko generala Komarova so izšle v Pragi. Dobili jih bomo tudi v Ljubljano.

Slike ruskih gostov na praških slavnostih prinaša olumuška „Slavija“.

Dunajski slovanski tehnik so prišli danes v Prago ogledat veleznimivo razstavo čeških inženirjev in arhitektov. V Pragi ostanejo do 27. t. m.

V Palestino bode prišel nemški cesar 17. oktobra t. l.

Radi izgredov v Sjeniaku se je izrekla v torek 19. t. m. obsodba še proti zadnjim 16. kmetom, ki so bili toženi radi izgredov v Sjeniaku. Oproščeni so bili 3, ostali so dobili 13 let do 3 tednov.

Ponesrečeni parobrod „Bourgogne“, s katerim se je na atlantskem oceanu potopilo okoli 632 ljudi, je bil vreden šest milijonov frankov, tovorno blago na ladiji je imelo ceno 15 milijonov frankov, potopile pa so se tudi dragocene slike, katerih jedna je bila vredna 75.000 frankov. Parobrod je bil 155 m dolg in 16 m širok, imel je 9000 konjskih sil. Mornarji so v trenutku nesreče kaj kruto postopali. Gledali so samo na to, da rešijo sebe, a nesrečne potnike so iz rešilnih ladij metali v morje. Italijanski potniki so si priborili vstop v te ladije z nožmi. Rešenih je 165 oseb, 104 mornarjev, a samo 61 potnikov. Zmešnjava je bila velikanska. Izmed moštva je jedino kapitan Deloucle, oče peterih otrok, dajal ukaze za rešitev toliko časa, da se je sam potopil. Junaški, kakor kapitan Deloucle, so se vedli tudi trije katoliški duhovniki, ki so hrabro delili potopljajočim se tovarišem zadnjo tolažbo. Otroci so vsi potonili, izstotako vse ženske, razen jedne. Mej ponesrečenimi je bilo 11 Hrvatov. Ruski car je izrazil sožalje francoski vladi nad to nesrečo. Ponesrečilo se je žal tudi 10 Slovencev. Mej njimi je bil tudi župnik Anton Hodnik, ki je bil na potu domov na Krško. Poleg župnika Hodnika ponesrečeni Slovenci so potovali: Ana Mihelič v Drago, Marija Hrovatin z dvema otrokoma in Matevž Debevec v Borovnico, Janez Žnidaršič in M. Somrak v Sodražico. J. Jakše v Semič. Rešil se je baje Jožef Rus, ki je potoval na Krško.

Ameriški Slovenci se odlikujejo v godbi. Kapelnik Kresal je šel v Tower, da podučuje tamošnjo slovensko godbo in slovensko godbo na Soudanu, ki zadnji čas tako izvrstno svira, da ji je mesto Tower 4. t. m. prisodilo prvi dar. Dne 3. julija so se tamošnji Slovenci vdeležili slavnostnega blagoslovljenja nove zastave hrvatskega društva sv. Petra in Pavla, Hrvatje se bodo pa vdeležili dne 17. t. m. običajnega piknika, katerega priredi slovensko društvo sv. Cirila in Metoda. V Puebli je bila 4. julija velikanska, prelepa slovesnost, parada ameriških držav in narodov. Avstrijanci so bili dobro za-

stopani pri paradi. Imeli so svoj „float“ ali voz, ki stane nad 200 dolarjev. Predstavljal je poslavljenje Avstrijancev od svoje stare domovine in njih zvestobo do nove domovine. Za vozom so sledila društva. Na vozu so bili naši rojaki in rojakinje v narodni noši. Popoldne in zvečer vršila se je slovenska zabava v najlepši in največji dvorani mesta, v mineralni palači. Isti dan zborovala je ondi slovenska „Jednota“. Napravile so gg. zborovalcem slovenske žene, društva sv. Ane, tudi kranjsko južino.

Cena dopisnicam bode baje v kratkem poskočila na pet vinarjev.

Oporoka Frančiška Palackega. Slovenci imamo o Fr. Palackem izboren spis Šukljevič. (V letopisu Mat. Slov. — 1881. — dr. Čenek Zibrta ga žal v svoji bibliografiji o Palackem v „Pamatniku“ (str. 713—723) ne omenja.) spis, kakeršnih niti Čehi nimajo, — na ta spis opozarjamo vse one, ki hočejo kaj več zvedeti o velikem možu, katerega spomin smo slavili minoli mesec zajedno s Čehi vsi Slovani. — Plemenito mišljenje Palackega zrcali se v vseh njegovih spisih, ki imajo nebroj prekrasnih idej in pravil za človeško življenje. K najlepšim besedam njegovim spadajo gotovo one, katere je spregovoril v slavnostnem govoru 23. aprila 1876, ki so res prava oporoka njegova, vredna da si jo vtisne vsak Slovenec v spomin in srce ter dela po njih. Palacky je govoril takrat tako-le: „Od mladih let nisem imel družega veselja, nego delati za duševno probujenje svojega naroda; v tej smeri sem delal celo svoje življenje. Kar sem mogel, sem storil. Ko morem sedaj govoriti cvetu naroda našega, hočem opozoriti prijatelje svoje — in vsi so moji prijatelji, kateri delajo za povzdig narodni — na veliko potrebo, in ta je sledeča: Imamo mnogo domoljubov, ki se radi ponašajo z domoljubjem, pa ne store ničesar v prospeh domovine in svojega naroda. Naš narod je v veliki nevarnosti, od vseh strani ga obdajajo sovražniki, jaz pa ne obupujem, ampak upam, da narod premaga vse, ako bo namreč hotel. Pa ni dosti reči: „hočem“, ampak vsak se mora potruditi, mora delati, žrtvovati, kar more, za občni blagor, posebno pa za ohranitev narodnosti. Češki narod ima za seboj krasno minulo. Doba Husova je slavna doba, takrat je nadkriljeval češki narod z duševno izobrazbo ostale evropske narode. Zato moramo zahvaliti Karla IV., pa ne le njega, ampak tudi sebe same, da smo porabili priliko k izobrazbi. Sedaj je treba, da se izobrazujemo in po izobraženem razumu delujemo. To je jedina oporoka, katero bi narodu svojemu tako rekoč umiraje zapustil. Nikar naj ne mislijo niti mladi gospodje, da zadostuje, če bodo večji rodoljubje: izobraževati se mora, sebe in celi narod, ker ni tako težko, da bi ne mogli nadkriliti v izobrazbi nemških sosedov. In ko bodo vsi domoljubje resnično in s pravo izobraženostjo delovali, potem se ne bom bal več za našo narodnost in za naš narod. Ta se obdrži sam, dokler bo hotel, in še bolj, nego si neprijatelji njegovi žele. In da bi vsi sinovi delovali v prospeh domovine z razširjevanjem vede in prosvete, to daj Bog!“

Biskup Strossmayer je tudi letošnje poletje prišel v Rogatec. Biskup je zdrav in vesel.

Slovakov je po najnovejši statistiki na Ogerskem 1,986.641 duš. Madjari bodo pač težko pomadjarili toliko število.

Tatvina iz navade se v Srbiji kaznuje s smrtno kaznijo. Nedavno je doletela taka kazen nekega Mito Viteza.

Piva se na svetu za 50 milijonov hektolitrov več popije, nego vina. Vina se popije 130 milijonov hektolitrov, piva pa 180 milijonov hektolitrov.

Prisilna zavarovalnica proti nezgodam se je ustanovila na Laškem.

Oklofutani general. Ko se je bilo udalo mesto Santiago, so Američani izobesili na stolp mestne posvetovalnice ameriško zastavo. Na stolp je zlezal tudi poročevalec lista „New-York World“ Silvester Soevl. Ko ga je general Schafter zagledal na stolpu, mu je ukazal doli iti. To je pa Soevla tako razdražilo, da je generala, ko je prišel doli, oklofutal. General ga je potem dal vkleniti v verige.

Koliko davka plačujemo Slovani? Po uradni statistiki plačujejo v tostranski polovici davka: Nemci 226,691.000 gld., Čehi 156,475.000 gld., Poljaki 44,885.000 gld., Malorusi in Rusini 31,407.000 gld., Slovenci 20,060.000 gld., Italijani 17,030.000 gld., Hrvati in Srbi 8,224.000 gld. in Rumuni 2,040.000 gld. Ker se pri zadnjem ljudskem štetju ni oziralo na materinščino, ampak na občevalni jezik, se je štelo premnogo Slovanov mej Nemce in Italijane. Po uradni statistiki plačujejo Slovani 261,051.000 gld. davka. v resnici pa mnogo več, kar bi se moralo Nemcem in Italijanom odpisati. Iстина bi bila, ako bi se za Nemce reklo 200, za Italijane pa 12 milijonov; na Slovane bi prišlo 292 milijonov. Toliko torej na tiste, ki so v državi najmanj! Pri krvnem davku pa je število za Slovane še mnogo večje, nego pri denarnem.

Věstník slovanských starožitností, Indicateur des travaux relatifs a l'antiquité da la nation Slave, bode začel izdajati tekom letošnjega leta češki učenjak dr. Lubor Niederle, ki je bil ravnokar imenovan izvenrednim profesorjem starožitnosti na češki univerzi v Pragi. Dosedanja delavnost Niederle-jeva nam je porok, da bode novo, pa prepotrebno podjetje prospevalo in odstranilo nedostatek, ki ga je čutil vsak Slovan, ki se zanima za slovanske starožitnosti. Od začetka bode prinašal večinoma le pregled spisov in rezultatov sodobnih raziskavanj na polju slovanske archaeologije, ethnologije, historije, lingvistike i. t. d., kolikor se taka raziskavanja in spisi tičejo najstarejše dobe in razvoja naroda slovanskega. Věstník bode pravi repertorium, neobhodno potreben pripomoček za vsakega, ki se peča s podobnimi stvarmi. Pisan bode v prvi vrsti v jeziku češkem, vsebino različnih člankov pa bo prinašal tudi francoski. Referati in ocene novih spisov in knjig pa morejo biti pisani v vseh slovanskih in svetovnih jezikih. Izhajal bo od začetka dvakrat na leto v zv. 4—5 tisk. pol v vel. 8°. — Da bo „Věstník“ prinašal spise v vseh slovanskih jezikih, to nas mora toliko bolj veseliti, ker bo to po Miklošičevi „Slavische Bibliothek“ prvo znanstveno glasilo, ki pokaže, kako začeti, da se Slovani porazumemo mej seboj vsak s svojim jezikom — brez pomoči slovanskega volapüka — nemščine. Tak list je gotovo vreden vsestranske podpore, ni dvoma, da jo najde tudi pri nas Slovencih, ki se že od nekdaj zanimamo za najstarejšo zgodbo slovanske. — Naročnina za Avstrijo je 2 gld. Spisi in vse drugo se morajo pošiljati prof. dr. Luboru Niederle-ju, ki stanuje: Praga, Fügnerovo nám. 1806/II.

Najnovejše vesti.

V Trstu namerava vlada napraviti okoli mesta železnico, ki bode šla od Miramara do Milj, kjer bode novo pristanišče. V kratkem pridejo v Trst inženirji železnico merit.

Poslanec Ebenhoch je dopisniku „Linzer Volksblatt“ izrazil svoje začudenje, da je levica mogla odbiti posredovalne predloge Thunove, ki imajo mnogo ugodnega za Nemce. Če bi opozicija te predloge vsprejela, bi pod častnimi pogoji sklenila mir.

V Gradcu so se zjedini vse nemške stranke za občinske volitve. Feichtingerjeva antisemitska stranka dobi mesto treh osem mandatov. Volilni oklic je podpisalo nad 300 vplivnih mož.

V Prerovu bode 13. avgusta shod Čehov iz onih občin, v katerih so še nemški občinski zastopi vkljub temu, da je večina prebivalstva češka. Povabljeni bodo tudi zastopniki nižjeavstrijskih Čehov.

Ruski car je jako slovesno in prisrčno vsprejel bolgarskega kneza Ferdinanda ter so-progo s princem Borisom. Potem se je knez dolgo posvetoval z Muravjem, ministrom zunanjih stvari.

Zola, ki je pobegnil iz Pariza iz strahu pred ječo, je prišel v Amsterdam.

V Hamburgu ima danes nemško turnarstvo sestanek. Celo iz slovenskih dežel jih je šlo nekaj tja. Tudi Madjarji so prišli na slavnost proslavljat nemške krivice.

Špansko-ameriška vojna.

Španski general Toral je imel v Santiagu 22.780 vojakov, ki so postali ameriški vjetniki in jih po pogodbi odpeljejo na Španjsko.

Da se je udal Santiago, ni dal dovoljenja Blanco, Toral je predal mesto Američanom na svojo pest in zato se bo moral zagovarjati pred vojaškim sodiščem. Cervera se baje več ne vrne na Španjsko.

V Santiago je pripeljala dne 19. julija ladija „State of Texas“ 28.000 stotov živil. Lačni ljudje so se za nje kar spopadli in težko je bilo napraviti red. Tudi vodovod zopet daje vodo.

Dne 19. julija so Američani oblegali mesto Manzanillo. Vrgli so proti mestu 3500 krogelj. Zažgali so s strelji pred mestom nekaj čolnov in 1 ponton. General Blanco je čestital srčnim borilcem španskim. Po drugem poročilu so Američani pokončali 3 španske trgovske ladije in 5 kanonskih čolnov. Španjci imajo 100 mrtvih. Pričakuje se, da bodo Američani napadli Manzanillo na vodi in na suhem. Vstaši na Kubi in Američani so prišli navskriž in mogoče je, da se bodo kmalu spopadli. Vstaši so namreč mislili, da bode Kuba njihova, ko se spode Španjci, in so že imenovali za guvernerja Castilla, Američani so pa ustanovili na onem delu Kube, kateri so si osvojili, novo svoje politično oblastvo. Ustaši utegnejo delati Američanom še velike sitnosti tudi na Filipinih, kjer bodo izlakotovani Španjci v Manili baje kmalu kapitulirali.

Prvi splošni zbor slovenskih posojilničarjev.

(Konec.)

II. Predlog.

Resolucija v zadevi načel slovenskega posojilništva: a) Načela, po katerih so obstoječe slovenske posojilnice osnovane, so v obče dobra. b) Starejšim in večjim posojilnicam sploh ne kaže, svojih pravil spreminjati, dokler jih v to udje ali zakoni ali važne okoliščine ne primorajo. c) Mlajšim posojilnicam pa, katere na kmetih delujejo, kjer je še majhna izobrazbenost, kaže da svoja pravila vravnajo v smislu zakona z dne 1. junija 1888., ako še niso v tem smislu urejena. d) Kmetijske posojilnice naj so osnovane sploh bolj v duhu Raiffeisenovem, kolikor le to združni zakon dovoljuje, vendar naj bode načelstvo previdno, da ena sama oseba ne dobi v svojo oblast celega zavoda. e) Sedanje število slovenskih posojilnic že skoro zadostuje. Kjer je sodišče, pa posojilnice še ni, pa naj se prej ko prej osnuje. V velikih sodnijskih okrajih je prostora tudi za dve posojilnici; v tem slučaju naj se teren razdeli. Ti zavodi so pa potrebni tudi v drugih večjih krajih, kjer je slovenska narodnost v nevarnosti, n. pr. na Koroškem, na Primorskem, v kočevskem okraju, ob Dravi in Muri na Štajarskem. f) Kjer sta v majhnem okraju dve posojilnici, n. pr. v Košani na Notranjskem, naj se združita. Kjer sta na sedežu sodišča za dotični okraj tudi 2 posojilnici, naj ima vsaka po nekaj občin, oziroma župnij, ali pa naj se združita. Taki kraji in okraji so: Cerknica, Ilirska Bistrica, Metlika, Lož, Ribnica. g) Lastno in tuje imetje naj skušajo slovenske posojilnice polagoma tako urediti, kakor predpisuje načrt novega združenega zakona. h) V svoja pravila naj vse slovenske posojilnice uvedejo določila, da udje načelstva ne morejo od svojega zavoda niti na posodo dobivati, niti poroki biti.

III. Predlog.

Resolucija v zadevi organizacije slovenskega posojilništva: a) Vsaka posojilnica imej svoje nadzorstvo, obstoječe iz najmanj treh oseb. b) Vsaka posojilnica pripadaj kot član h kakemu društvu, katero po svojih pravilih posojilnice nadzoruje. c) Prvo društvo te vrste je: „Zveza slovenskih posojilnic“ v Celju, h kateremu naj bi načeloma vse slovenske posojilnice pristopile. d) Vse druge nedenarne gospodarske zadrage po vsem Slovenskem naj prevzame v nadzorstvo: „Gospodarska zveza“ v Ljubljani. e) Ker je pa slovenskih posojilnic že blizo 150, naj nadzoruje velik del kranjskih posojilnic: „Zveza kranjskih posojilnic“. f) Slovenske posojilnice naj materi-

jelno podpirajo tiste slovenske denarne zavode, od katerih dobivajo one same enake podpore; to so večje slovenske posojilnice, „Mestna hranilnica v Ljubljani“ in „Centralna posojilnica slovenska“, katero slednjo je v prvi vrsti podpirati, osobito s pristopom. f) Vsa navedena društva s Centralno posojilnico vred, ki so namenjena v podporo slovenskim posojilnicam, naj vzajemno postopajo, naj imajo svoj organ, s katerim bi se slovensko posojilništvo in vse slovenske gospodarske zadruge pospeševale. Ta organ je ob enem glasilo vseh slovenskih posojilnic in gospodarskih zadrug, katere naj ga podpirajo materijelno in duševno. g) Slovenske posojilnice naj podpirajo tudi tiste slovenske gospodarske zadruge, katere niso na škodo slovenskim trgovcem in obrtnikom. IV. O strokovni izobrazbi članov načelstva slovenskih posojilnic je prevzel referat zastopnik posojilnic za Stari Trg in Lož.

Do 12. t. m. so se oglašile sledeče posojilnice, ki se strinjajo s sklicanjem našega shoda: 1.) Velike Lašiče (odpošlje zastopnika), 2.) Pazin v Istri (imenuje pooblaščenca), 3.) Podgrad v Istri (odpošlje kot zastopnika č. g. Antona Štembergerja), 4.) Renče pri Gorici, 5.) Buzet v Istri (zastopnika ali pooblaščenca), 6.) Marija Snežna v Slov. gor. (zastopnika), 7.) Sv. Trojica v Slov. gor. (pooblaščenec g. dr. F. Romih v Krškem), 8.) Trgovsko-obrtna zadruga v Gorici, 9.) Tinje na Koroškem (zastopnik č. g. Volbenk Serajnik, kapelan), 10.) Prevalje na Koroškem, 11.) Brežice (odpošlje zastopnika), 12.) Slatina na Štajarskem (Pooblaščenec g. Lapajne v Krškem), 13.) Gornja Radgona (pooblaščenec g. dr. Dečko), 14.) Šmihel pri Pliberku (zastopnik g.

tajnik Kandut), 15.) Domžale (pošlje več udeležencev), 16.) Radeče (zastopnik načelnik Franc Laharnar), 17.) Slap pri Vipavi (zastopnika g. Fr. Punčuh in g. dr. Andrej Ferjančič), 18.) Moravče (zastopnika gg Janko Toman in Fr. Orehek), 19.) Mokronog (zastopnika g. ravnatelj Fr. Rohrman, tajnik J. Ravnikar), 20.) Ribnica (II.) (zastopnika), 21.) Leskoveca na Gorenjskem (zastopnik č. g. Anton Pfajfar), 22.) Horjul (pošlje zastopnika), 23.) Sv. Štefan na Zili, 24.) Tolmin, 25.) Natrežina (zastopnik g. blagajnik A. Stupica), 26.) Stari Trg pri Ložu (I) zastopnik g. Franjo Peče in še 2 člana), 27.) Idrija, 28.) Sodražica, 29.) Koper, 30.) Sv. Lenart pri Sežanih Studencih na Koroškem (g. blagajnik Fr. Bergman, tajnik, in č. g. Gregor Einspieler), 31.) Mestna hranilnica v Ljubljani (pošlje kot zastopnika enega ali več članov svojega ravnateljstva), 32.) Gornji grad (zastopnik g. Fr. Kocbek), 33.) Senožeče (pooblaščenec člen lj. posojilnice), 34.) Glinje na Koroškem, 35.) Ilirska Bistrica I (zastopnik g. Ivan Valenčič, blagajnik).

Alojzij Večaj,

pečarski mojster v Ljubljani,

Opekarska cesta št. 51.

priporoča svojo izborno zalogo vsakovrstnih

pečij iz glinaste snovi

od najprostejših do najfinejših rujave, zelene ali bele barve. Izdeluje na željo tudi peči v poljubni drugačni barvi.

Natančno izvršuje naročila na štedilnike ter jamči za vse svoje izdelke jedno leto.

— Cene nizke. — 8 (52-21)

Splošno priznano

Je kot najboljšo odvajalno in prebavljivo sredstvo:

Sagrada Malaga-vino.

Cena 1 vel. stekl. 1 gl. 20 kr. Dobiti je v deželni lekarni pri Mariji Pomagaj M. Leustek v Ljubljani. 51 (6)

Resljeva cesta števil. 1, poleg mesarskega mosta.

Telefon števil. 68.

Prej **Albert Robida** Prej
M. Učak M. Učak

v Ljubljani, Rožne ulice št. 5

26 (25-17) izvršuje po najnižjih cenah

sobna slikarska dela

v vsakem slogu in ima tudi na blagovoljni ogled veliko zbirko najnovejših vzorcev. — Dela na deželi se vzprejemajo ob vsakem času. — Priporoča se posebno za slikanje cerkev in kapel. — Naročajo se dela lahko tudi pismenim potom.

Naznanilo in priporočilo.

Slavnemu občinstvu najljubneje priporočam svojo

bogato zalogo

najraznovrstnejših

klobukov, cilindrov, čepic i. t. d.

Zagotavljam dobro blago in nizko ceno.

Velespoštovanjem

18 (12-5)

J. Soklič,

Stari trg št. 1 (pod Trančo).

ERNST SPEIL,

mehanik,

Ljubljana, Turjaški trg števil. 1.

(„Katoliški Dom.“)

Zaloga šivalnih strojev in bicikljev po najnižjih cenah iz različnih tovarn.

Najnovejši izumi.

Vsa v to stroko spadajoča dela se točno in solidno in po najnižjih cenah izvršujejo.

Za mnogobrojna naročila se udano priporoča

Ernst Speil,
mehanik.

28 (24-13)

Čamara

(surka),

71 (3-2)

slovanska narodna salonska noša.

Čamare izdelujeta v Ljubljani po najnižji ceni

Fran Dekval, krojaški mojster, Hrenove ulice števil. 3 in

Fran Pavšner, krojaški mojster, Vodnikov trg števil. 4.

Spone za čamare dobijo se jedino le v modni in perilni trgovini

Maksa Armiča, Sv. Petra cesta števil. 4.

Ravno tako se tudi tu dobi volnena in svilena (atlas) podloga za čamare.

Ignacij Čamernik

kamnosek,

v Ljubljani, Poljske ulice 28.

Priporoča se prečastiti duhovščini za vsa

kamnoseška cerkvena dela

oltarjev, prižnic, obhajilnih miz i. t. d.

Ima tudi lepo zalogo raznovrstnih

36 (24-9)

nagrobnih spomenikov

preskrbljuje na željo cele rakve.

Priporoča se tudi stavbinskim mojstrom in hišnim posestnikom za vsa stavbinska dela iz trdega kraškega kamna, katera točno, solidno in po nizkih cenah napravi.

Brezplačno izdeluje narise, napravlja obrise za cerkvena in stavbinska dela.

Prva največja kranjska tvrdka.

Fran Primožič,

jermenar in sedlar

Sv. Petra cesta števil. 34

Ljubljana,

priporoča se slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini v vsakoršno

izdelovanje jermenarskih in sedlarskih proizvodov,

katera okusno, trpežno in ceno izvršuje.

Ravno tam je velika zaloga različnih konjskih oprem za vožnjo in ježo itd. — Izdelovanje jermen za stroje mline in zvonove. 74 (10-1)

Poprave se dobro in po ceni izvršujejo.

Zunanja naročila se vestno in točno izpolnjujejo.

Trnkóczyja

ustna voda
steklenica 50 kr.

Trnkóczyja

prašek za zobe
škatljica 30 kr.

kakor tudi

vse medicinično-kirurškične in farmacevtske preparate, specialitete itd., dietična sredstva, homeopatična zdravila, medicinska mila, parfumerije itd. itd.

priporočajo in razpošiljajo na vse strani 27 (12-9)

lekarniške tvrdke:

Ubald pl. Trnkóczy v Ljubljani na Kranjskem,
Viktor pl. Trnkóczy na Dunaju, Margarethen,
Dr. Oton pl. Trnkóczy na Dunaju, Landstrasse,
Julij pl. Trnkóczy na Dunaju, Josefstadt,
Vendelin pl. Trnkóczy v Gradcu na Štajarskem.

Pošiljatev z obratno pošto.

Ljudska posojilnica,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

Bilanca za 1897. leto.

Aktiva			Pasiva		
	gld.	kr.		gld.	kr.
Inventar	682	42	Deleži	2814	—
Posojila	608667	64	Hranilne vloge gld. 692.519:82		
Zaostale obresti	1056	13	Kapit. obresti „ 15.892:43	708412	25
Naloženi denar pri hranilnicah in bankah	76058	54	Predplačane obresti od posojil	2091	69
Obresti od naloženega denarja	1250	—	Rezervni zaklad leta 1896 . . .	200	—
V poštni hranilnici	3789	93	Razpoložni zaklad leta 1896 . .	78	03
Ekspensar	391	24	Čisti dobiček	4937	41
Terjatev pri „Zvezi kranj. pos.“ na povračilu pisarn. troškov	300	—			
Gotovina konec leta 1897 . . .	26337	48			
	718533	38		718533	38

V Ljubljani, dne 31. decembra 1897.

72 (1—1)

Njega Svetost

Papež Leon XIII.

sporočili so po svojem zdravniku prof. dr. Lapponij-ju g. lekar-narju **G. PICCOLI-JU** v Ljubljani pristržno zahvalo za doposlane Jim stekleničice

tinkture za želodec

in so njemu z diplomom dne 27. novembra 1897. podelili naslov „dvorni založnik Njihove svetosti“ s pravico v svoji firmi poleg naslova imeti tudi grb Njihove svetosti.

Imenovani zdravnik ter tudi mnogi drugi sloviti profesorji in doktorji zapisujejo boleham **Piccoli-jevo želodčno tinkturo**, katera krepeča želodec, povečuje slast, pospešuje prebavljanje ter telesno odprtje.

Naročila vsprejema proti povzetju in točno izvršuje

G. Piccoli,

lekarnar „pri Angelu“ v Ljubljani,
Dunajska cesta 65 (2)

Tinkturo za želodec pošilja izdelovatelj v skatljah po 12 stekleničic za gld. 1:26 a. vr., po 24 stekleničic za gld. 2:40 a. vr., po 36 za gld. 3:50, po 70 za gld. 6:50 (poštni paket ne črez 5 kil težak po 110 za gld. 10:30. Poštino mora plačati p. n. naročnik.

I. avstrijski zavarovalni zavod za vojno službo
na Dunaju, I., Goldschmidgasse št. 10.

Čast nam je sporočiti, da smo svojo

generalno agenturo za Koroško in Kranjsko

73 (3—1)

izročili gospodu

Franu Drenik-u

(koncesijonovani zavarovalni bureau)

v Ljubljani, na Kongresnem trgu št. 3.

Ravnateljstvo.

Agenture se ustanove v vseh pokrajinah.

Prospekti se razpošiljajo gratis in franko.

Zarezano strešno opeko

(Strangfalz-Dachziegel)

prešano opeko za zid

navadno opeko za zid

35

ponujata

po izdatno znižanih cenah

Knez & Supančič

tovarna za opeko v Ljubljani.

F. P. VIDIC & C. v Ljubljani

ponujajo po najnižjih cenah vsakokoli množino

zidarske opeke,

zarebane strešne opeke

(Strangfalzziegel)

(izdelane iz najbolje znane Vrhniske gline) z zraven spadajočo

stekleno zarezano opeko in strešnimi okni iz vlitega železa

lončene peči in štedilnike

(lastnega izdelka)

43

Roman-cement

Dovški Portland-cement

kakor vse v stavbinsko stroko spadajoče predmete.

Najnižje cene!!!

Gričar & Mejač

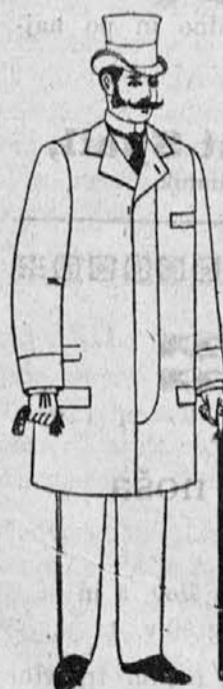
Ljubljana

Prešernove ulice št. 9

45 (6—4) priporočata

svojo bogato zalogo izgotovljenih oblek za gospode, dečke in otroke, kakor tudi najnovejše v konfekciji za dame.

Ilustrovani ceniki razpošiljajo se zastonj in poštine prosto.

Jedino pravo originalno

plznsko pivo

Telefon št. 90.

je le ono

66 (4—4)

iz meščanske pivovarne v Plznu

ustanovljene l. 1842.

Jedino to je bilo odlikovano na vseh razstavah, kjer je bilo izloženo,

z najvišjimi počastnimi znaki.

Zastopnik:

J. Gorup v Ljubljani.